

УДК 65.011

БАЙГУШЕВ В.В.*

*докторант, Дніпровський університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, вул. Лазаряна, 2, 49010, Дніпро, Україна, e-mail: vladimir.baigushev@rambler.ru

СТАН І НАПРЯМОК РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ ВИРОБНИКІВ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНОГО РИНКУ

Мета. Виконати дослідження стану виробництва автотранспортних засобів українськими підприємствами і обґрунтувати напрями їх подальшого розвитку в умовах сучасного національного ринку. **Методика.** Для дослідження використана загальна теорія систем і системний аналіз. **Результати.** Визначено, що за період 2009 – 2018 р.р. виробництво автотранспортних засобів в Україні має принципові ознаки невизначеності та запропоновані напрями сталого конкурентоспроможного розвитку. **Наукова новизна.** Розроблені та визначені кількісні оцінки показників стану невизначеності виробництва автотранспортних засобів в галузі. **Практична значимість.** Визначено конкурентні переваги напрямку подальшого розвитку українських підприємств для виробництва автотранспорту на прикладі бізнесу ЗАТ "Єврокар".

Ключові слова: господарська діяльність; невизначеність; автотранспортні засоби; конкурентоспроможність; ринкове середовище

Постановка проблеми

Міжнародна криза, що почалася в 2008 році, та політичні події в Україні в 2013 - 2014 роках дуже вплинули на стан виробництва та продаж автотранспортних засобів українськими підприємствами. З 2009 року по теперішній час обсяги виробництва українських виробників автотранспортних засобів різко скоротилися та в 2017 році склали 8586 одиниць, а в 2018 році 6623 одиниць. При цьому продажі автотранспортних засобів в Україні в 2017 році склали близько 95317 одиниць, а в 2018 році 96302 одиниць. Таким чином, відсоткова частка продажу автотранспортної продукції, виробленої на підприємствах України за 2017 – 2018 роки орієнтовно становить (9 - 6,8)%. У той же час даний показник до 2008 року був більше приблизно в 5 разів. Можливими причинами різкого падіння обсягів власного виробництва автотранспортних засобів і частки продажів автотранспортних засобів власного виробництва є складний стан економіки України в цілому. При цьому не можна заперечувати, що існують й інші причини даного стану, які є наслідком стратегії поведінки українських виробників автотранспортних засобів. Ці можливі причини, які залежать від стратегій самих суб'єктів господарювання, є складними та, на мій погляд,

не досліджені. В цілому стан галузі з виробництва та продажу українських автотранспортних засобів (легкові та вантажні автомобілі, автобуси) на ринку України, починаючи з 2009 року та до теперішнього часу, має всі риси невизначеності, а з точки зору подальшого стану галузі є непередбачуваними. Тому оцінка стану та визначення напрямку подальшого розвитку українських виробників автотранспортних засобів в умовах національного ринку є важливою науковою та практичною проблемою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

В роботі [1] стверджується, що сутність системного підходу розвитку машинобудування (в тому числі і автомобілебудування) в Україні полягає в гармонійному поєднанні пріоритетів ринкових і державних цільових відносин, що підпорядковані певній меті. Тому машинобудування в цілому і, зокрема, автомобілебудування, має стати стратегією соціально - економічного розвитку всієї держави. В роботі [2] вказується, що лідерство на світовому ринку продукції машинобудування забезпечують політика та підтримка держави (спеціалізація,

концентрація, кооперація виробництва, інноваційна товарна та цінова політика) для завоювання нових ринків при реалізації продукції вітчизняних товаровиробників. Проблема становлення національної автомобільної промисловості (в даному сенсі маються на увазі легкові та вантажні автомобілі, автобуси та інші транспортні засоби для дорожнього сполучення) не є новою. На теперішній час проблема становлення автомобільної промисловості (далі - автопрому) успішно вирішена в багатьох країнах, де її

становлення відбувалося з нижчого початкового рівня розвитку. У табл.1 надані приклади стану автопрому країн, які забезпечили національному автопрому вихід на стабільне виробництво та високу міжнародну конкурентоспроможність, з однаковою або меншою кількістю населення у порівнянні з Україною. При цьому, крім трудових ресурсів, Україна повністю забезпечена й іншими природними ресурсами для успішного розвитку автопрому.

Таблиця 1

Виробництво автотransпортних засобів в країнах з аналогічним або меншою кількістю населення за період з 2013 року до 2017 року

Країна	Кількість населення станом на 2017 рік	Кількість одиниць на 1 людину за 2017 рік	Кількість (у тис. одиниць) вироблених автомобілів по роках				
			2013	2014	2015	2016	2017
1.Україна	41 988 958	0,00024	50	29	8	5	10
2.Румунія	19 530 631	0,018	411	391	387	359	359
3.Іспанія	46 528 966	0,061	2 163	2 403	2 733	2 886	2 848
4.Польща	38 313 035	0,018	590	594	661	682	690
5.Канада	36 108 000	0,061	2 380	2394	2 283	2 370	2 200
6.Словаччина	5 449 176	0,18	975	993	1 036	1 040	1 002
7.Чехія	10 637 794	0,13	1 733	1251	1 304	1 350	1 420
Висновок	Український автопром за показником виробництва автотransпортних засобів на одного мешканця країни відстає від Польщі та Румунії в 75 раз, а від Словаччини в 750 раз						

Провідна роль автопрому в загальній структурі машинобудування пояснюється заявами, які дають країни з високим рівнем виробництва автотransпортних засобів, про те, що одне робоче місце в автопромі дає 9 - 12 вакансій у суміжних галузях промисловості. Практичні досягнення в області становлення та виходу на високу міжнародну конкурентоспроможність автотransпортних засобів, що виробляються, збігаються з теоретичними досягненнями в економічній науці з даного питання. Теорія і практика показує, що держава визначає і проводить стратегію становлення та розвитку національного автопрому.

Формулювання цілей статті (постановка завдання)

Метою цієї роботи є дослідження стану та напрямків розвитку українських виробників автотransпортних засобів в умовах національного ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження

Представники галузі констатують, що український автопром знаходиться у стані справжньої всеосяжної кризи [3]. Станом на 2017 рік частка вироблених автотransпортних засобів в загальному обсязі їх продаж в Україні (з урахуванням різних даних) становить не більше 6,8 - 9,0 % ринку. У 2008 році частка виробництва автотransпортних засобів в Україні в загальному обсязі їх продаж досягала 42%. Так, в 2017 році, всіма національними виробниками в Україні було вироблено для продажу на внутрішньому та інших ринках 7296 автомобілів (реалізовано на ринку не більше 6900), а обсяг продажів за даними реєстрації склав 80271 автомобілів (частка продажів українських авто становила 8,6%). За даними Асоціації автовиробників України [3], галузь має виробничі потужності для виробництва не більше 400 тис. машин на рік. Так, за даними УкрАвтопрому, продаж нових авто в 2008 році (пік виробництва та продажів

автотранспортних засобів в Україні) складав 623,252 одиниць і тільки завод "ЗАЗ" в 2008 році продав на національному ринку більше

72000 машин (11,6%). Повні дані галузі з джерела [3] наведені в табл.2.

Таблиця 2

Стан автотранспортної галузі України в 2007 і 2008 роках

Рік	Виробництво, тис. одиниць	Експорт, тис. одиниць	Імпорт тис. одиниць	Разом на ринку України тис. одиниць	Первинні реєстрації тис. одиниць
2007	403,2	74,2	343,9	747,1	607,3
Частка, %	54,0	–	46,0	100	81,3
2008	425,7	77,4	489,7	915,4	705,9
Частка, %	46,5	–	53,5	100	77,1

При аналізі табл.2 видно, що у самі найкращі роки частка імпорту на ринку становила 46,0 - 53,5%, в 2008 році вона зросла. При цьому, коли купівельна спроможність населення України була високою, частка автотранспорту, виробленого в Україні, зменшилася з 54% до 46,5%, а пропозиція імпортного автотранспорту зросла з 46,0% до 53,5%, тобто зростання склало 16,3% при падінні частки автотранспорту, виробленого в Україні, на 13,9%. Цілком очевидно, що закупівля імпорту для реалізації провадиться з урахуванням попиту споживачів. У разі виробництва автотранспорту до вимоги попиту споживачів додається вимога мінімізації

витрат, які дуже залежать від масштабу виробництва. Тому попит споживачів був врахований українськими виробниками автотранспорту. Необхідно виконати аналіз залишку нереалізованого автотранспорту, якій склав по роках відповідно 18,7% і 22,9%.

У табл. 3 наведені дані визначення походження залишків нереалізованих автотранспортних засобів в загальному обсязі їх продажів на ринку України за 2007 та 2008 роки. Аналіз даних табл. 3 показує зниження реалізації автотранспортних засобів виробництва України у роки розквіту даної галузі.

Таблиця 3

Аналіз нереалізованих автотранспортних засобів в загальному обсязі їх продажів на ринку України

Рік	Джерело походження автотранспорту				Первинні реєстрації тис. одиниць
	Україна, тис. одиниць		Імпорт, тис. одиниць		
	Виробництво мінус експорт	продаж	завезено	продаж	
2007	329	293,4	343,9	313,9	607,3
Частка, %	–	48,3	–	51,7	100
2008	348,3	266,2	489,7	439,7	705,9
Частка, %	–	37,7	–	62,3	100

Подальший стан виробництва автотранспорту України представлено в табл. 4, 5 і 6, 7.

В даних таблицях наведені показники галузі за обсягами та динамікою виробництва

автотранспортних засобів в Україні, які характеризують галузь з точки зору аналізу її стану за різними показниками.

Обсяги та динаміка виробництва автотранспортних засобів в Україні за 2009 - 2013 роки

Джерело [3] і розрахунки автора; $\pm \Delta$ *,% - зміна відносно попереднього року; $\pm \delta$, од. - зміна відносно попереднього року.

Найменування транспортних засобів	2009	2010	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %	2011	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %	2012	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %	2013	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Легкові автомобілі	65646	75261	9615	14,6	97585	22324	29,6	69687	-27898	-28,6	45758	-23929	-34,3
Вантажні автомобілі	2362	5307	2945	224,7	3331	-1976	-37,2	3142	-189	-5,7	2244	-898	-28,6
Автобуси	1526	2740	1214	79,5	3738	998	36,4	3509	-229	-6,1	2480	-1029	-29,3
Разом по галузі	<u>69534</u>	<u>83308</u>	13774	19,8	<u>104654</u>	21346	25,6	<u>76338</u>	-28316	-27,1	<u>50482</u>	-25856	-33,9

Для аналізу галузі, з точки зору виникнення факторів невизначеності та кризи залучені наступні дані:

- обсяги та динаміка виробництва автотранспортних засобів в Україні, за 2009 – 2013 роки;
- інтервали змін обсягів і динаміки виробництва автотранспортних засобів в

Україні за 2009 – 2013 роки;- обсяги та динаміка виробництва автотранспортних засобів в Україні за 2014 - 2018 роки;

- інтервали змін обсягів і динаміки виробництва автотранспортних засобів в Україні за 2014 - 2018 роки.

Таблиця 5

Інтервали змін обсягів і динаміки виробництва автотранспортних засобів в Україні за 2009 - 2013 роки

Джерело [3] і розрахунки автора

№ п/п Показник по галузі	Інтервал значень по оцінці				
	Відносно стабільні $\pm 10\%$	Нестабільно-залежні $\pm 30\%$	Невизначені $> \pm 30\%$	Середнє значення за 5 років, од./рік (2009 - 2013)	Середнє значення за 2 роки, од./рік (2012 -2013)
Зміни у виробництві автотранспортних засобів в Україні (2010-2013 роки), δ , од./рік, за 4 роки					
1. Легкові автомобілі	відсутні	відсутні	+22324... -27898	70787	57722
2. Вантажні автомобілі	відсутні	відсутні	+2945... -1976	3277	2693
3. Автобуси	відсутні	відсутні	+1214 ... -1029	2799	2994
4. Разом по галузі:	відсутні	відсутні	+21346 ... -28316	76863	63410
Зміни виробництва автотранспортних засобів в Україні (2010 – 2013 роки), % / рік, за 4 роки					
1. Легкові автомобілі	відсутні	відсутні	+ 29,6 ... - 34,3	- 4,7	- 31,45
2. Вантажні автомобілі	відсутні	відсутні	+ 224,7... - 37,2	38,3	- 17,15
3. Автобуси	відсутні	відсутні	+ 79,5 ... - 29,3	20,1	- 17,7
4. Разом по галузі:	відсутні	відсутні	+ 25,6 ... - 33,9	- 3,9	- 30,5

Наведені дані щодо обсягів виробництва легкових, вантажних автомобілів і автобусів за період 2009 - 2013 років мають складну структуру, яка характеризується як зростанням так і спадом виробництва. Так, виробництво

легкових автомобілів в 2010 році в порівнянні з 2009 роком мало зростання з 14,6% на рік, а в 2011 році зростання виробництва, в порівнянні з 2010 роком, складало 29,6% на рік.

Таблиця 6

Обсяги та динаміка виробництва автотранспортних засобів в Україні за 2014 – 2018 роки*Джерело [3] і розрахунки автора; $\pm \Delta$ *, % - зміна відносно попереднього року*

Найменування транспортних засобів	2014	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %	2015	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %	2016	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %	2017	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %	2018	$\pm \delta$, од.	$\pm \Delta$ *, %
1	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Легкові автомобілі	2594 1	- 1981 7	-43,3	565 4	-2028 7	-78,2	434 0	-131 4	-23,2	729 6	2956	68,1	566 0	- 1636	-22,4
Вантажні автомобілі	1932	-312	-13,9	174 1	-191	-9,9	603	-113 8	-65,4	486	-117	-19,4	132	-354	-72,8
Автобуси	878	-160 2	-64,6	897	19	2,2	321	-576	-64,2	804	483	150,5	831	27	3,36
Разом по галузі	2875 1	- 2173 1	-43,0	829 2	- 20459	-71,2	526 4	-302 8	-36,5	858 6	3322	63,1	662 3	- 1642	-22,8

Досягнутий максимум виробництва в 2011 році склав 97585 штук. У 2012 році в порівнянні з 2011 роком почалося падіння

виробництва легкових автомобілів, яке досягло в 2013 році 34,3% на рік в порівнянні з 2012 роком.

Таблиця 7

Інтервали змін обсягів і динаміки виробництва автотранспортних засобів в Україні за 2014 - 2018 роки*Джерело [3] і розрахунки автора*

№ Показник по галузі	Інтервал значень по оцінці				
	Відносно стабільні $\pm 10\%$	Нестабільно-залежні $\pm 30\%$	Невизначені $> \pm 30\%$	Середнє значення за 2014 -2018	Середнє значення за 2017 -2018
1. Зміни виробництва автотранспортних засобів в Україні (2014 – 2018 роки), % / рік, за 5 років				од./рік	од./рік
1.1 Легкові автомобілі	відсутні	відсутні	+2956...-20287	9778	6478
1.2 Вантажні автомобілі	відсутні	відсутні	-354...-1138	979	309
1.3 Автобуси	відсутні	відсутні	+483...-1602	746	576
1.4 Валовий об'єм галузі	відсутні	відсутні	3322...-21731	11503	7604
2. Зміни виробництва автотранспортних засобів в Україні (2014 – 2018 роки), % / рік, за 5 років				%/рік	%/рік
2.1 Легкові автомобілі	відсутні	відсутні	+ 68,1 ... - 78,2	- 19,8	22,85
2.2 Вантажні автомобілі	відсутні	відсутні	- 9,9...- 72,8	- 36,3	- 46,1
2.3 Автобуси	відсутні	відсутні	+150,5...- 64,6	5,4	76,9
2.4 Разом по галузі:	відсутні	відсутні	+ 63,1...- 71,2	- 22,0	20,15

Зростання виробництва вантажних автомобілів досягло максимуму в 2010 році та склало 224,7% на рік. Максимум виробництва вантажних автомобілів склав 5307 одиниць.

Надалі виробництво вантажних автомобілів мало постійну тенденцію до зниження. Виробництво автобусів в 2010 році склало 2740 одиниць. Зростання виробництва автобусів зберіглося в 2011 році та досягло максимуму. Максимум в кількості вироблених автобусів для 2011 року склав 3738 одиниць. У 2012 році почався етап падіння виробництва автобусів, який дозволив у 2013 році виготовити всього 2480 одиниць. В цілому по галузі виробництво автотранспортних засобів в Україні за 2009 – 2013 роки досягло максимуму в 2011 році - 104 654 одиниць. Потім відбулося зменшення виробництва автотранспортних засобів в цілому по галузі, яке досягло 50482 одиниць або 72,6% від виробництва 2009 року та 48,2% від максимуму виробництва в 2011 році. У липні 2014 року Запорізький автомобілебудівний завод (ЗАЗ) випустив тільки вісім автомашин. 18 липня 2014 року адміністрація заводу прийняла рішення про скорочення 2,1 тис. працівників. В цілому по всіх філіях ЗАЗ скоротив 21 тисячу робочих. Згідно з наказом, в жовтні 2014 року підприємство покинув останній працівник. Аналіз обсягів і динаміки виробництва автотранспортних засобів в Україні за період 2014 - 2018 показує:

- зміна обсягів виробництва автотранспортних засобів в Україні за 2014 – 2018 роки має характер падіння з 28751 одиниць до 6623 одиниць;

- обсяг продажів за 2017 рік усіх автотранспортних засобів становив 95317 одиниць, частка українських виробників 8826 одиниць або 9,26% від загального обсягу продажів;

- обсяг продажів за 2018 рік усіх автотранспортних засобів 92806 одиниць, частка українських виробників 6652 одиниць або 7,2% від загального обсягу продажів.

Отримані дані необхідно порівняти з наявною інформацією за часткою продажів національних виробників Китаю і Південної Кореї на власних ринках продажу автотранспортних засобів. Так, за наявною інформацією, [3] частка імпорту в продажу автотранспортних засобів в Південній Кореї

становить не більше 10,5 - 12,5%. У Китаї частка іномарок у продажу автотранспортних засобів становить 3,5 - 4,5% від загальної кількості проданих автомобілів. Дані цифри вказують на повну відсутність в Україні державної стратегії становлення та розвитку власного автопрому. У вказаних умовах національного ринку основним напрямком розвитку виробництва автотранспортних засобів є приватний бізнес, заснований на приватних інвестиціях із залученням міжнародного лідера в цій галузі. Таким підприємством став завод «Єврокар», побудований в селищі Соломонове Ужгородського району Закарпатської області України. Підприємство «Єврокар» має організаційно-правову структуру непублічного акціонерного товариства (акції розподіляються тільки серед засновників або заздалегідь запланованого певного кола осіб). ЗАТ «Єврокар» має наступні гнучкі конкурентні переваги, які були визначені на стадії формування та отримали подальший розвиток:

- виробництво та реалізація автомобілів Шкода й інших марок Групи «Фольксваген», світового лідера з 2016 року, який випереджає компанії Тойота, Рено-Ніссан, Дженерал-Моторс, що за даними агентства Блумбергс мають 2-е, 3-е і 4-е місця за обсягами продажів на всіх міжнародних ринках автотранспорту;

- низькі витрати на оплату праці робітників і службовців підприємства, при високій кваліфікації, властивій українським фахівцям, що володіють здібностями освоїти декілька технологічних операцій з високою якістю виконання;

- інтегрована система гнучкого управління підприємством відповідно до міжнародних стандартів ISO 9001: 2008 та сертифікація на відповідність стандартам OHSAS 18001: 2007;

- високо інтегровані канали та пункти реалізації вироблених автомобілів по всій території України через компанію ТОВ «Єврокар», що входить в групу «Атолл Холдинг»;

- гнучкі виробничі потужності заводу складають 80 тис. автомобілів на рік (велика вузлова - 30 тис. авто, дрібна вузлова зборка - 50 тис. авто на рік) з високими можливостями розвитку потужностей і високої адаптацією до коливань попиту покупців;

- гнучкість виробництва заводу забезпечується сучасним обладнанням і лініями "Транссистема" (Польща), "Хропінска Машинобудування" (Чехія), "Ейзенманн" (Німеччина) та інших лідерів виготовлення обладнання для виробництва автомобілів;

- гнучкість виробничого процесу забезпечується сучасною технологією й автоматизованим управлінням на всіх стадіях виробничих операцій;

- залізничний термінал ЗАТ "Єврокар" дозволяє здійснювати транспортне обслуговування для держав Євросоюзу, країн СНД і забезпечує гнучкість процесів зовнішньої логістики;

- завод розташований в двох кілометрах від кордону з Угорщиною, Словаччиною та

близько до технопарку "Соломоново", що дозволяє знизити витрати на доставку машинокомплектів і збільшити швидкодню на виникаючі потреби в реалізації продукції;

- висока інтеграція з технопарком "Соломоново" дозволяє з мінімальними витратами освоювати виробництво нових моделей продукції та забезпечувати як стійкість наявних конкурентних переваг, так і розвиток нових конкурентних переваг.

Постійна увага до конкурентних переваг ЗАТ "Єврокар" дозволило вийти на нові рівні конкуренції на національному ринку України.

У табл.8 наведено дані конкурентного стану ЗАТ "Єврокар" на національному ринку.

Таблиця 8

Місце продавців за обсягами продажів в порядку убування на Українському ринку за період 2014 -2018 років SKODA - виробник ЗАТ "Єврокар"

Джерело [1] і розрахунки автора VW* - Фольксваген. Продажі автомобілів SKODA в 2015 році – 2172 од., автомобілів KIA в 2014 році – 3770 од., в 2015 році – 2014 од., автомобілів NISSAN в 2014 році – 4753 од., в 2016 році - 3444 од., автомобілів АвтоЗА3 у 2017 році – 1708 од., в 2018 році – 523 од.

Місце продавців по рокам	Роки, назва продавців та кількість одиниць				
	2014	2015	2016	2017	2018
1	TOYOTA 10296	TOYOTA 4903	TOYOTA 7668	TOYOTA 9615	TOYOTA 9831
2	GEELY 9365	RENAULT 4215	RENAULT 6389	RENAULT 8652	RENAULT 7051
3	АвтоЗА3 7908	АвтоЗА3 2868	VW* 5001	VW* 6082	VW* 5394
4	HYUNDAI 5511	NISSAN 2659	SKODA 4145	SKODA 5639	NISSAN 4741
5	VW* 5419	FORD 2608	KIA 3982	KIA 5310	SKODA 4332
6	RENAULT 5256	HYUNDAI 2556	HYUNDAI 3396	HYUNDAI 4283	HYUNDAI 4121
7	SKODA 5219	VW* 2299	АвтоЗА3 2758	NISSAN 4250	KIA 3685

Дані табл.8 показують, що підприємство ЗАТ "Єврокар" в 2014, 2016, 2017, 2018 роках входить в сімку лідерів національного ринку, а в 2016, 2017 та 2018 роках навіть випереджає всесвітньо відомі автомобільні підприємства, а саме: такі як KIA, Хендай в 2016 та 2017 роках, Ніссан - в 2017 році.

Висновки та напрямки подальших досліджень

1. Виробництво автотранспортних засобів в країнах з аналогічною або меншою

кількістю населення, у порівнянні з Україною, за період з 2013 року по 2017 рік, показує високу ефективність стратегій становлення автопрому в даних країнах, табл.1.

2. Наведені дані стану автотранспортної галузі України в найкращому періоді

в 2007 і 2008 роках показують, що проблеми низької конкурентоспроможності автомобілів українського виробництва мали негативну тенденцію, табл.2.

3. Світова економічна криза з кінця 2008 року і політичні події 2013 - 2014 років різко зменшили купівельну спроможність

населення України, що призвело до значного падіння попиту на автотранспортну продукцію і різкого зниження обсягів виробництва українських автотранспортних засобів, табл. 4,5,6,7.

4. Для кількісної оцінки показників стану діяльності суб'єктів господарювання та ринкового середовища при виникненні ознак невизначеності в даному дослідженні пропонується визначення зміни обраних параметрів і середніх значень їх показників з оцінкою наступних інтервалів: відносно-стабільні - $\pm 10\%$, нестабільно-залежні - \pm

30%, невизначені - $> \pm 30\%$. Дані оцінки підвищують ефективність стратегічного планування на підприємстві в умовах невизначеності ринкового середовища.

5. Теоретичний і практичний досвід ЗАТ "Єврокар" показує високу ефективність означеного напрямку розвитку українських виробників автотранспортних засобів в умовах національного ринку. Результати цього напрямку розвитку українського виробника автотранспортних засобів ЗАТ "Єврокар" наведені в табл.8.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК

1. Романенко В.А. РОЗВИТОК МАШИНОБУДУВАННЯ В УКРАЇНІ: СИСТЕМНИЙ ПІДХІД. / В.А. Романенко. Економіка України. - Київ, 2013. - 10 (615). - С.56 - 66.
2. Герасимчук В.І. ФАКТОРИ ЛІДЕРСТВА НА СВІТОВОМУ РИНКУ МАШИНОБУДІВЕЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ. В.І. Герасимчук. Маркетинг і менеджмент інновацій, 2015, № 3. - С.84 - 104.
3. Асоціація українських автомобільних виробників «Укравтопром». Статистика. Продаж нових легкових автомобілів по маркам в 2007 - 2018 роках. Перші реєстрації нових автомобілів в Україні за марками (в одиницях). URL: <http://ukrautoprom.com.ua/ru/statistika/statistika-2018>

БАЙГУШЕВ В.В.*

*докторант, Дніпровський університет залізничного транспорту шимени академіка В. Лазаряна, ул. Лазаряна, 2, 49010, Дніпро, Україна, e-mail: vlodimir.baigushev@rambler.ru

СОСТОЯНИЕ И НАПРАВЛЕНИЕ РАЗВИТИЯ УКРАИНСКОГО ПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ АВТОТРАНСПОРТНЫХ СРЕДСТВ В УСЛОВИЯХ НАЦИОНАЛЬНОГО РЫНКА

Цель. Выполнить исследования состояния производства автотранспортных средств украинскими предприятиями и обосновать направления их дальнейшего развития в условиях современного национального рынка. **Методика.** Для исследования использована общая теория систем и системный анализ. **Результаты.** Определено, что за период 2009 - 2018 г.г. производство автотранспортных средств в Украине имеет принципиальные признаки неопределенности и предложены направления устойчивого конкурентоспособного развития. **Научная новизна.** Разработаны и определены количественные оценки показателей состояния неопределенности производства автотранспортных средств в отрасли. **Практическая значимость.** Определены конкурентные преимущества направления дальнейшего развития украинских предприятий для производства автотранспорта на примере бизнеса ЗАО "Еврокар".

Ключевые слова: хозяйственная деятельность; неопределенность; автотранспортные средства; конкурентоспособность; рыночная среда

BAIGUSHEV V.V.*

*Doctoral student, Dnipro National University of Railway Transport named after Academician V. Lazaryan, Street Lazaryan, 2, 49010, Dnipro, Ukraine, e-mail: vlodimir.baigushev@rambler.ru

STATE AND DIRECTION OF DEVELOPMENT OF UKRAINIAN MANUFACTURERS OF MOTOR VEHICLES IN THE CONDITIONS OF THE NATIONAL MARKET

Aim. To carry out a study of the state of production of vehicles by Ukrainian enterprises and to justify the directions of their further development in the conditions of the modern national market. **Methodology.** For research the General theory of systems and the system analysis is used. **Results.** It is determined that for the period (2009 – 2018) the production of motor vehicles in Ukraine has fundamental signs of uncertainty and proposed directions of sustainable competitive development. Scientific novelty Quantitative estimates of indicators of uncertainty in the production of vehicles in the industry have been developed and determined. **Practical relevance.** Competitive advantages of the direction of further development of the Ukrainian enterprises for production of motor transport on the example of business of CJSC Eurocar are defined.

Keywords: vehicles, uncertainty, industry, production, purchasing power, market.

REFERENCES

1. Romanenko V.A.(2013). DEVELOPMENT of ENGINEERING IN UKRAINE. [EGET IPSUM IN UCRAINA]:SYSTEM APPROACH.[RATIO ADVENTU] / V. A. Romanenko.[V. A. Romanenko]. Economy of Ukraine[Oeconomia Ucraina]. Kiev[Kioviensis], 2013. 10 (615). P.56 - 66.
2. Gerasimchuk V.I.(2015) FACTORS of LEADERSHIP ON the WORLD MARKET of ENGINEERING PRODUCTS.[FACTORES DUCTU MUNDI FORUM IPSUM PRODUCTS]. /V. I. Gerasimchuk.[V. I. Gerasimchuk] Marketing & management innovation,[Ipsum ego innovatio procuratio] 2015, № 3. P. 84...104.
3. Association of Ukrainian automobile manufacturers "Ukravtoprom"[Societas Ucraina car fabrica "Ukravtoprom"]. Statistics. Sale of new cars by brand in 2007... 2017 [Statistics. Sale novum cars per notam in 2007 ... 2017]. The first registration of new cars in Ukraine by brand (in units) [Primum registration of new cars in Ucraina, per notam (unitates)]. URL: <http://ukravtoprom.com.ua/ru/statistika/statistika-2018>

Надійшла 15.10.2019 р.

Стаття рекомендована до друку: д.е.н., доцент, Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова І.В. Станкевич, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Інженерного інституту ЗНУ, д.е.н., проф. Метеленко Н.Г.